

PRZYCHYLIĆ (16) *vb pf*

inf przychylić (3). ◇ *fut* [2 *sg* przychylisz.] ◇ 3 *sg* przychyli (1). ◇ 1 *pl* przychylimy (2). ◇ 3 *pl* przychylą (1). ◇ *praet* 3 *sg m* przychylił (1). ◇ 1 *pl m pers* -smy przychyliłi (1). ◇ 3 *pl m pers* przychyliłi (2). *subst* przychyliły (2). ◇ *imp* 2 *sg* przychyl (2). ◇ [1 *pl* przychylmy.] ◇ 2 *pl* przychylcie (1). ◇ [con 1 *pl m pers* byśmy przychyliłi.]

Sł stp notuje, Cn brak, Linde XVI (jeden z niżej notowanych przykładów) i XVIII w.

1. Położyć (1) :

Zwrot: »nie mieć gdzie głowy przychylić« = *nie mieć mieszkania, schronienia* (1): Iáko sam będąc [...] ielźcze máłym dziecięciem do Egiptu wciekał/ iáko nárzekał iż liźki máią iámy swoie á syn człowieczy niema gdzie głowy przichylić. *RejAp* BB7.

2. Zwrócić w kierunku kogoś lub czegoś; przen (4) :

Zwrot: »przychylić ucha (*a. uszu*), [uszy]« = *posłuchać; inclinare aurem Vulg, PolAnt; admovere a. praebere aurem Mącz* (4): *Leop Bar* 2/16; Ale oni niechćieli go słuchác/ áni przychyliłi wřzu řwych/ owřzem káždy řzedł zá rádá ferćá řwego złego *BibRadz Ier* 11/8; *Aurem praebere, Przychylić vchá/ słuchác. Mącz* 316c, [234]a; [GrzegŻarnPos 1597 15 (*Linde*)].

3. Doprowadzić do czegoś (stanu lub działania) [kogo, co] (8) :

przychylić do czego (2): *SarnStat* 894 [*idem*] 1045 *cf* *W połączeniu szeregowym*.

przychylić k(u) czemu (3): Wyelkim wzburzenyem pogańřtwo ták řie zátrwożyli/ Kroleřtwá řwe k moźnym walkam moźnie przychyliłi Bo nawyřřly Pan wypuřřcił gřos řwoyey moźnořci/ Ták iż řie wzruřřlyá zyemyá od yego řrogořci. *LubPs* M4; *BibRadz Eccli* 16/23. *Cf* »myśl i wołá przychylić«.

Ze zdaniem dopełnieniowym (1): *SarnStat* 1004 *cf* »myśl i wołá przychylić«.

W połączeniu szeregowym (2): Téź obiecuiemy: iż wřzyřtkié Ziemie Króleřtwá nářzego Polřkiégo/ Ruřką w to Ziemię wkłádáiąc [...] do iednégo Práwá wřzyřtkim Ziemiam pořpolitégo przywiedźiemy/ przychylimy/ y ziednoczymy [*reducimusque, adunamus et unimus JanPrzyw* 17] przez ninieyřly liřt. *SarnStat* 894 [*idem*] 1045.

W przen (5) :

Zwroty: »myśl i wołá, [serce, umyřł] przychylić« [*w tym: ku czemu, [do czego]*] = *zechcieć, postarać się* (1): Tedy bacząc iż to Ziednoczenié wielką řławę y pożytek oboiemu Páńřtwu przynieřřby mogło [...] / ktemuřmy myśl y wołá nářzę przychyliłi: ábyřmy dla řpráwowáńia y wypełńńia téy rzeczy Séym řpólny tym obiémá narodom [...] w Wářřzáwie złożyli *SarnStat* 1004; [Przychylmyř y vmyřly y wřzy řwe z pilnořciá do tego/ iákobyřmy Kryřtuřá Páná [...] poznać mogli. *GrzegŻarnPos* 1597 15 (*Linde*); *CzahRzeczy* P2].

»przychylić serce« = *uwierzyć* (1): Słuchay mię řynu/ y prziumy vmieiętnořć/ á przychyl ferce twoie ku powieřćiam moim [*in verbis meis attende in corde tuo*]. *BibRadz Eccli* 16/23.

»przychylić serce(-a) [czyje] (za bogi (cudzem))« = *doprowadzić do zmiany wiary; declinare facere a. inclinare cor (post deos alienos) PolAnt* (3): o ktorych [narodach] rzekł Iehowá do řynow Izráelowych/ nie wchodźcie do nich/ a oni (teź) niech nie wchodzą do was/ bo ták przychylą ferćá wářze zá Bogi řwemi *BudBib* 3.Reg 11/2; A gdy řię z řtářzał Solomon (tedy) żony iego przychyliły ferce iego zá Bogi cudzem/ że nie było ferce iego řpokoyne z Iehowá *BudBib* 3.Reg 11/4, 3.Reg 11/3.

4. *Okazać życzliwość i posłuszeństwo [k(u) komu, k czemu] (3) :*

Zwroty: »przychylić umysł« (1): IEdno ten sam który przychylił vmyśl swoy [*praeter dantem animam suam*] k zakonowi Nawyższego/ á kthory się bawi/ w rozmyślaniu iego/ szukac będzie mądrości wżech ludzi stárodawnych/ á przyłoży pilności swey ku Prorokom. *BibRadz Eccli* 39/1.

»przychylić serce« = *inclinare cor PolAnt* [*szyk zmienny*] (2): A przeto co zá wielka rzecz iest/ iż białagłowá/ widząc człowieka zacnego [...]/ á on nie myśli ni o czym innym iedno żeby się we wżytkim podobał/ pilnie/ zábiega/ vłata/ z nászczyrbieniem zdrowia/ y z niebezpieczeństwem żywotá: widząc niepomierną miłość onę/ że też nákoniec serce swe kniemu przychyli? *Górndworz Bb5v; BudBib Ios* 24/23.

5. [*Odnieść, zastosować do czegoś, powiązać z czymś [co ku czemu]:* Piąta część [*mszy*] iest/ wyznanie/ nie tilko grzechow/ ale y wiary násfey chrześciańskiey/ iáko gdy mowiemy/ Spowiadam się Bogu Oicu wśechmogácemu/ A iżbyśmy to przychilily ku onym słowom/ Tobiem panie samemu zgrześlił *WannNow* 3v.]

Synonimy: 1. *położyć, skłonić; 2. nakłonić, skłonić, zwrocić; 3. doprowadzić, dowieść, przykłonić, przywieść.*

Formacje współrdzenne cf CHYLIĆ.

Cf **PRZYCHYLONY**